

Na bojiščih.

Na italijanskem bojišču se položaj našega našega poročila ni mnogo spremenil. Italijani hrabro napadajo naše gorske postojanke med Brento in Piavo. — Na ostalih bojiščih nič posebnega.

Zmeda in borba v Rusiji.

Mirovna pogajanja v Brestu Litovskem so prekinjena do 29. januarja. Ali in kako se bodo nadaljevala, je odvisno od notranjega razvoja na Ruskem. V Rusiji je namreč prišlo med tem do velikih izprememb. Ustavodajna skupščina, ki bi naj odločila obliko in način nove ruske vlade, se je po kratkem posvetovanju z veliko večino izjavila proti državnim nadzorom stranke boljševikov. Boljševiki so namreč po etvoritvi skupščine dne 18. januarja predlagali, naj ustavodajna skupščina potrdi odloke boljševskega izvršilnega odbora o tem, da se naj v Rusiji odpravi zasebno imetje, da naj delavcem pripada ves pridelek, da se naj upelje prisilno delo, delavci se naj oborožijo, ostali stanoviti pa se naj razorožijo, ustanovi se naj socialdemokratska armada, preklic se veljavnost posojil. V tej izjavi boljševikov se še tudi poudarja, da preide moč izključno na sovjete delavcev, vojakov in kmetov. Med sejo, v kateri je zastopnik boljševikov prečital to izjavo, se na hodnikih zborovalne palače stali mornarji, oboroženi s puškami in bajoneti. Pri vstopu v zborovalno poslopje sta bila postavljena dva poljska topova. Kljub temu pa je ustavodajna skupščina z 273 proti 140 glasovi sklenila, da se posvetovanje o tej boljševski izjavi preloži. Boljševiki so nato zapustili dvorano. Ostali člani ustavodajne skupščine so kljub grožnjam oborožene sile zborovali naprej in so napravili protisklep glede posesti zemlje ter so tudi sklenili, da pošljejo vojskujočim se državam odposlanstva, naj se sklene svetovni mir. Ob 4. uri zjutraj so oboroženi mornarji udarli v zborovalno dvorano in so razgnali ustavodajno skupščino. V petrogradskih ulicah je prišlo že med zborovanjem skupščine do krvavih nastopov. Vseprek se je streljalo z navadnimi in strojnimi puškami. Meščani so se borili proti boljševski rdeči gardi. S strelom so metali bombe na množice, ki so se pretepavale po ulicah. Med meščanstvom, pa tudi za med ljudstvom izgubljajo boljševiki vedno več zaupanja, ker hočejo vladati z brutalno silo. Vlada boljševikov je po raznih svojih odborih izdala oklice na železničarje in postajne načelnike, naj z vsemi sredstvi skušajo vzdržati red pri železniškem prometu, sicer grozi zlasti armadi na fronti lakota. Boljševiki vladajo pravi v tem oklicu med drugim: „Dajte bojni črti kruha, dajte vojakom živil, rešite jih pred lakoto!“ Boljševiki so tudi izdali oklice na rusko ljudstvo, v katerem se zagovarjajo radi razpusta ustavodajne skupščine. Iz vsega tega je razvidno, da vlada v Rusiji zopet velika zmeda. Boljševiki nimajo večine ljudstva za seboj in se skušajo vzdržati na krmilu s pomočjo oborožene sile. Toda tudi v armadi se že krha zaupanje do boljševikov. Težko pa je prerokovati, kdo bo zmagal v tej novi državljanski vojski na Ruskem. Boljševiška moč pada. To je usoda vsake moči, ki je utemeljena na konice — bajonetov!

Razne politične vesti.

V torek, dne 22. januarja je zopet začel zborovati avstrijski državni zbor. Ko so se zbornici predložili razni vladni predlogi, je ministrski predsednik dr. vitez pl. Seidler odgovoril na interpelacijo čeških poslancev radi zaplembe oklica čeških voditeljev, izdanega dne 6. januarja na zborovanju v Pragi. V tem oklicu se zahteva državno pravno ujedinjenje Čehov in Slovkov avstro-ogrske monarhije v eno državno celoto. Ministrski predsednik je nastopil proti Čehom in je izjavil, da takega ujedinjenja in take državne tvorbe, kakor jo zahtevajo Čehi, ne more dovoliti nobena vlada. Seidler sicer priporoča načelo o samoodločbi narodov za Rusijo ter daje to načelo zagovarjati v Brestu Litovskem, za Avstrijo pa tega načela ne da veljati. Glede na notranjo politiko je popolnoma na strani Nemcev. To je pokazal njegov govor, s katerim so bile nemške stranke prav zadovoljne. Nemci so mu živahno pritrdjevali, Čehi pa burno ugovarjali. Seidler naj ne pozabi, da je večina avstrijskega prebivalstva slovenska. Po ministrovem govoru se je otvorila razprava o njegovih izjavah. Poslanec dr. Korošec je pričel govoriti v slovenskem jeziku in je očital naši diplomaciji, da spravlja radi svojega stališča napram načelu o samoodločbi narodov v nevarnost mir z Rusijo. Splošen mir bo se le prišel, ko se bo narodom zagotovila svoboda in se bo mir sklenil od naroda do naroda. Jugoslavlani izjavljajo, da se trdno držijo svojega načela o

ustanovitvi samostojne jugoslovanske države pod habsburškim žezlom in da hočejo z vsemi silami sodelovati pri demokratizaciji javnega življenja. Mi zahtevamo, da se upelje ne samo za občine, ampak tudi za deželne zbornice in druge zastope splošna in enaka volilna pravica ter da se odpravi gosposka zbornica v sedanji obliki. Dr. Korošec je tudi ostro prijel vlado radi strogih rekvizicij in slabe prehrane prebivalstva na jugu države. Poslanec Jerzabek je poudarjal, da je bogati plen v Italiji prišel deloma v židovske roke, večinoma pa v Nemčijo. Poslanec Zenker je zahteval, naj se v Brestu-Litovskem dela resnična avstrijska politika in se zavaruje proti temu, kakor bi nas bila Nemčija rešila. Nemška poslanca koroški Waldner in celjski Markhl sta govorila proti jugoslovanski deklaraciji ter slikala Nemcem in vladi groznega slovanskega zmaja, ki grozi naši državi. Poljaka Glombinski in Daszinski sta ugovarjala zoper nastopanje pruskega generala Hoffmanna v Brestu Litovskem. Seja se je nadaljevala včeraj, dne 23. januarja. — V torkovi seji je vložil posl. dr. Korošec obširno vprašanje glede pravice o samoodločbi narodov ter glede mirovnihih pogajanj v Brestu Litovskem.

V proračunskem odseku državnega zbora, ki je začel zborovati zadnje dni preteklega tedna, je dne 17. t. m. med drugimi govoril poslanec dr. Benkovič. Vprašal je v imenu Čehov in Jugoslovancov vlado, ali je pripravljena uporabiti svoj vpliv, da sklepanje o miru ne bo prišlo v nevarnost. Poudarjal je, da stoji jugoslovanski narod kot en moč za jugoslovansko deklaracijo. Naj se nam da pravica samoodločbe. Dr. Benkovič je ostro prijel vlado radi strogih rekvizicij na Stajerskem. Glede uboja v Forminu je izjavil, da nosi vlada, oziroma grof Clary, odgovornost za ta uboj, ker se pošilja na kmete ljuči, ki kruto postopajo pri rekvizicijah. V seji dne 21. jan. je dr. Benkovič zopet ostro napadel „delovanje“ namestnika grofa Claryja in podrejenih uradov zavoljo zapostavljanja Slovencev. Dr. Pogačnik se je pritoževal, da se v južnih krajih države še zdaj pri izplačevanju podpor družinam vpoklicanih ne postopa na pravični podlagi.

Skupnost vseh nemških strank. Na Dunaju so dne 22. januarja sklenili načelniki šest nemško-narodnih strank državne zbornice, da se združijo v eno enotno zvezo, ki bo v bodoče v vseh nemških narodnih zadevah skupno nastopala. Za načelnika te zveze, ki šteje 94 članov, je bil izvoljen koroški nemški poslanec Waldner.

Tipa ne trgajo dežele! Nemški poslanci s Češkega so v parlamentu podali izjavo, da zahtevajo ustanovitev samostojne nemške province na Češkem z vsemi lastnostmi, pravicami in napravami kronovine v okvirju avstrijskega cesarstva in brez vsake odvisnosti od češkega dela. Deželnega zbora kraljevine Češke ne bodo več priznali in trpeli. Zahtevajo lastni deželni zbor na teGelju splošnega, enakakega in direktnega volilnega prava. Zahtevajo izločitev in ujedinjenje nemškega ozemlja na Češkem. Zahtevajo odpravo vseh čeških državnih uradnikov in služabnikov iz nemškega ozemlja. Zahtevajo izključno veljavo nemškega jezika v uradu in v soli med mejami nemške Češke. Kaj pa, če isto zahtevajo Slovenci na Koroškem in Stajerskem? Ali velja za Slovence isto, kar bi naj veljalo za Nemce na Češkem? Kaj se! Nemci, ki hočejo razkosati Češko, ne trgajo ne te dežele in tudi ne države. Če pa Slovenci isto zahtevajo, jih Nemci in nemškutarji razglašajo kot razkosovalce dežele, kot ljudi, ki hočejo raztrgati Avstrijo, kot sovražnike države, kot veleizdajnike. Taka je nemškonacionalna in nemškutarska poštenost in pravičnost.

V Nemčiji pridobiva vsenemška stranka, ki se zavzema za nadaljevanje vojske in je proti sporazumnemu miru, vedno več tal. Vsenemci so dobili sedaj moč tudi v neposredni bližini nemškega cesarja Viljema. V njegovo osebno pisarno je prišel neki pl. Berg, ki je odločen pristaša nadaljevanja vojne, dokler Nemčija ne bo premagala vse svoje protivnike. S tem upajo uplivati na cesarja Viljema, da to prepreči sporazumni mir, ker bi tak mir baje bil nečasten za Nemčijo in sploh za nemški narod.

Tedenske novice.

Zoper katoliško Cerkev. V Magdalenskem predmestju v Mariboru se namerava sezidati nova prepotrebna cerkev, za katero so se darovi pobirali po Spodnjem Stajerskem. Glasilo spodnještajerskih Nemcev in nemškutarjev, „Marburger Zeitung“, pa je začelo strupeno in nesramno hujskati zoper to stavbo in zahteva, da mariborska mestna občina ne sme predati tistih maloobsežnih parcel, ki ležijo med parcelami, katere je že kupilo cerkveno predstojništvo. Zopet nov dokaz, kako nemškonacionalni zagriženci in nemškutarji sovražijo katoliško Cerkev in katoliško ljudstvo. Ali ni tudi s cerkvenega stališča popolnoma upravičen klic: Proč od nemških zagrižencev?

Poročnik Gregor padel. Poročnik Jakob Štarna poročila dne 16. januarja: Verolomnež je napadel naše vrste na gori Monte Asolone dne 14. januarja. Po grozni predpripravi je udrl pri eni stotniji. A vrgli smo ga nazaj. Žrtev imamo grozno. In med temi, ki so žrtvovali svoje najboljše, je tudi naš dragi poročnik Anton Gregor, doma iz Rečice v Savinjski dolini. Ranjen je bil dne 15. januarja predpoldan. Dobil je strel v trebuh. Ker sem bil že zadaj (ponoči so šli ostanki bataljona iz postojank), sem ga še pozdravil, ko so ga nesli nazaj. Njegove zadnje besede so bile: »Jakob, pozdravi mi znance!« Solze so mi zalile oči, ko sem stal ob njem in gledal, da zagrinja smrt temno noč čez hrabrega druga. Izdahnul je mirno. — Nesmrtna slava slovenskemu junaku! Žalujoci materi naše sožalje!

Za Jugoslavijo se izjavlja dan za dnevom vedno večje število občin, raznih zastopov, društev, žen in mladenk. Če bi hoteli v naših listih objaviti vse navdušene izjave in dopise, ki jih dobivamo iz vseh krajev našega Slov. Štajerja, bi napolnili z njimi ne samo enega, ampak kar dva »Gospodarja« in dve »Straži«. Za ujedinjenje Jugoslovancov v samostojno državo pod žezlom slavnih Habsburžanov je navdušenje veliko ne samo po mestih, trgih in vaseh, ki so blizu prometu, temveč po najvišjih gorskih selih kliče slovensko ljudstvo: Le vkup, le vkup uboga gmajna! Mi hočemo svobodno, samostojno avstrijsko Jugoslavijo! Dovolj je bilo tlačanstva, dovolj suženjstva! — Od zadnjega našega poročila so podpisali jugoslovansko izjavo: duhovščina laške in šmarske dekanije, krajni šolski svet v Limbušu pri Mariboru in v Studenicah pri Poljčanah, občine: trg Ljubno v Sav. dolini, Polenci pri Ptuj, Drvanja, Križe pri Kozjem, Jurkloster, Presečno in Ročica, Sv. Trije Kralji in Trotkova v benediški župniji, Boreci in Bunčani na Murskem polju, St. Janž pri Spodnjem Dravogradu, Sv. Andraž pri Velenju, Pernice pri Muti, Videž-Cigonca pri Slov. Bistrici, Sopot pri Podčetrtku, občina Zakot pri Brezicah, občina Majšperg pri Ptuj, 160 mladenk in žen ter 83 mož in mladeničev iz Stare Nove vasi na Murskem polju, veliko število žen in mladenk iz občine Boreci pri Ljutomeru, 122 deklet in 96 žen iz St. Lovrenca nad Mariborom, 99 žen in deklet iz St. Vida na Planini, 183 mladenk in 106 žen iz St. Andraža pri Velenju, 92 žen in deklet ter 31 mož in mladeničev iz Hrastovca, 104 žen in deklet ter 36 mož in mladeničev iz Modra, 101 žen in deklet ter 30 mož in mladeničev trga Studenice, 95 žen in deklet ter 48 mož in mladeničev občine Brezje (skupno torej v župniji Studenice 546 podpisov), 112 žen in deklet občine Polenci pri Ptuj, nad 50 občanov občine Bohova pri Mariboru, v Črešnjevcu pri Slov. Bistrici 165 mož, mladeničev, žen in deklet; 348 žen in deklet iz Pritove pri Konjicah, 105 žen in deklet ter 74 mož in fantov iz mesta Brezice; v Mariboru je podpisalo deklaracijo do danes že nad 2000 Slovencev. Nadalje sta se še izjavili za Jugoslavijo: Balno društvo v Limbušu pri Mariboru in Bralno društvo v Studenicah.

Pohorski kmet za Jugoslavijo. Stara pohorska korenina nam piše med drugim: Kdor ima srce in za dom solze, bo s krepko pestjo udaril ob mizo in glasno zaklical: Vsak Slovenec brez razlike stanu in starosti se naj pridruži jugoslovanski misli. Tuji narodi se čudijo, odkod naenkrat ta živa jugoslovanska narodna zavest. Povemo jim: Mi nočemo več biti sužnji tujcev, mi hočemo biti na svoji zemlji svoji gospodarji. Dan ko bo napočila zarja naše svobode, dan ustanovitve Jugoslavije naj bo pozdravljen od batarja do veljaka, od bogatša do hlapca. Veselimo se dneva posebnosti mi kmetski ljudje, kajti v naši Jugoslaviji si bomo sami rezali svoj kruh, ne pa nemški Gradčani in razni grofi Claryji. V Jugoslaviji bomo kmetje v večini, ne pa kmetski neprijati. Zato rej Jugoslovani na plan, bliža se ti vstajenja, svoboda dan. L. H.

Slovenski topničarji na bojišču za Jugoslavijo. Z veseljem citamo v »Slov. Gospodarju« izjave naših slovenskih občin. Tudi mi slovenski topničarji vsliknemo: Jugoslovanska misel naprej! Prost mora biti, prost moj rod! Plemenit slovenski narod ni ustvarjen za hlapčevanje tujcem, ampak da uživa sam svoje plačilo in pravico. Koliko so že prestali naši fantje in možje na bojišču in koliko so že prelili krvi! In vendar nam pravijo Nemci in nemškutarji po mestih, da smo straho-